Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE VŠEOBECNÉHO SÚDU (siedma komora)

z 5. mája 2025*

„Žaloba o neplatnosť – Inštitucionálne právo – Poslanec Parlamentu – Výsady a imunity – Odmietnutie Parlamentu vyhovieť žiadosti o ochranu výsad a imunít – Pristihnutie pri páchaní trestného činu – Akt, ktorý nemožno napadnúť žalobou – Neprípustnosť“

Vo veci T-248/24,

EC, v zastúpení: C. Marchand, S. Mary a G. Boye, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskemu parlamentu, v zastúpení: N. Lorenz a A.-M. Dumbrăvan, splnomocnení zástupcovia,

žalovanému,

VŠEOBECNÝ SÚD (siedma komora),

v zložení: predsedníčka komory K. Kowalik-Bańczyk, sudcovia G. Hesse a B. Ricziová (spravodajkyňa),

tajomník: V. Di Bucci,

so zreteľom na písomnú časť konania, najmä na:

– návrh na zastavenie konania a námietku neprípustnosti vznesenú Parlamentom v samostatnom podaní doručenom do kancelárie Všeobecného súdu 14. augusta 2024,

– pripomienky žalobkyne podané do kancelárie Všeobecného súdu 27. septembra 2024,

vydal toto

* Jazyk konania: angličtina.

Uznesenie

1 Žalobou založenou na článku 263 ZFEÚ sa žalobkyňa EC domáha zrušenia aktu Výboru Európskeho parlamentu pre právne veci zo 7. marca 2024, ktorý oznámila predsedníčka Európskeho parlamentu na plenárnej schôdzi 11. marca 2024 a ktorým bola zamietnutá jej žiadosť, aby Európsky parlament chránil jej imunity a výsady (ďalej len „napadnutý akt“).

Okolnosti predchádzajúce sporu

2 Žalobkyňa bola poslankyňou Parlamentu počas ôsmeho (2014 – 2019) a deviateho (2019 – 2024) volebného obdobia. Vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré sa konali v júni 2024, nebola opätovne zvolená a jej funkčné obdobie sa skončilo 16. júla 2024 otvorením ustanovujúceho zasadnutia desiateho volebného obdobia.

3 Dňa 9. decembra 2022 bola žalobkyňa zatknutá v Belgicku, kde bola päť mesiacov vo väzbe, z toho štyri mesiace v ústave na výkon trestu odňatia slobody, v jej bydlisku bola vykonaná prehliadka a boli voči nej prijaté predbežné opatrenia bez toho, aby bola zbavená imunity.

4 Dňa 1. júna 2023 predložila žalobkyňa predsedníčke Parlamentu žiadosť o ochranu svojich výsad a imunít. V žiadosti sa najmä odkazovalo jednak na článok 5 ods. 2 a články 7, 8 a 9 Rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu uplatniteľného na deviate volebné obdobie (2019 – 2024) (ďalej len „rokovací poriadok“) a jednak na články 8 a 9 Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C 83, 2010, s. 266, ďalej len „protokol č. 7“).

5 V žiadosti o ochranu svojich výsad a imunít žalobkyňa tvrdila, že jej imunita bola porušená najmä v dôsledku jej zatknutia 9. decembra 2022 „pod falošnou zámienkou pristihnutia pri páchaní trestného činu“, vzatia do väzby a následného podrobenia domácemu väzeniu, ako aj „nezákonného vyšetrovania minimálne od júla 2022“.

6 Žiadosť o ochranu výsad a imunít žalobkyne bola predsedníčkou Parlamentu oznámená na plenárnej schôdzi 12. júna 2023 a bola postúpená Výboru Parlamentu pre právne veci v súlade s článkom 9 ods. 1 rokovacieho poriadku.

7 Predsedníčka Parlamentu 11. marca 2024 na plenárnej schôdzi oznámila, že „7. marca 2024 Výbor [pre právne veci] dospel k záveru, že žiadosť o ochranu [výsad a imunít žalobkyne] je neprípustná priamo na základe [protokolu č. 7], v ktorom sa stanovuje, že imunita sa neuplatní, ak je člen Európskeho parlamentu pristihnutý pri páchaní trestného činu“, a že „konanie týkajúce sa tejto žiadosti [bolo] preto týmto skončené“.

Návrhy účastníkov konania

8 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zrušil napadnutý akt,

– uložil Parlamentu povinnosť nahradiť trovy konania.

9 Parlament navrhuje, aby Všeobecný súd:

– rozhodol, že konanie o žalobe sa zastavuje, alebo subsidiárne žalobu zamietol ako neprípustnú,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

Právny stav

10 Podľa článku 130 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu, ak žalovaný samostatným podaním žiada, aby Všeobecný súd rozhodol o neprípustnosti žaloby alebo o nepríslušnosti Všeobecného súdu pred prejednaním veci samej, Všeobecný súd musí o žiadosti rozhodnúť čo najskôr.

11 Parlament navrhuje, aby Všeobecný súd rozhodol, že žaloba sa stala bezpredmetnou a že konanie o nej sa zastavuje, keďže žalobkyňa od 16. júla 2024 už nie je poslankyňou Európskeho parlamentu, a preto už nemá záujem na zrušení napadnutého aktu. Okrem toho Parlament tvrdí, že žaloba je neprípustná, pretože napadnutý akt nemá právne účinky, a tak ho nemožno napadnúť podľa článku 263 ZFEÚ.

12 Za okolností prejednávanej veci je vhodné na úvod preskúmať námietku neprípustnosti vznesenú Parlamentom.

13 Podľa Parlamentu, zatiaľ čo zbavenie poslanca Európskeho parlamentu imunity je výslovne stanovené v článku 9 treťom odseku protokolu č. 7, právny základ pre ochranu poslaneckej imunity možno nájsť len v článkoch 7 a 9 rokovacieho poriadku, ktorý stanovuje pravidlá upravujúce vnútornú organizáciu Parlamentu a ktorý mu nemôže udeliť právomoci, ktoré nie sú výslovne uznané primárnym právom, ako je protokol č. 7, alebo legislatívnym aktom. Parlament sa preto domnieva, že na základe článku 9 prvého odseku písm. b) alebo článku 9 druhého odseku protokolu č. 7, ktorými sa mu nepriznáva výlučná právomoc rozhodovať o splnení alebo nesplnení podmienok ich uplatnenia, nemôže prijať rozhodnutia na ochranu imunity jedného zo svojich poslancov so záväznými právnymi účinkami, v dôsledku čoho nemožno napadnutý akt napadnúť podľa článku 263 ZFEÚ.

14 Žalobkyňa tvrdí, že rozhodnutie Parlamentu o tom, že v súlade s článkom 9 protokolu č. 7 nebude chrániť jej imunitu podľa článkov 7 a 9 rokovacieho poriadku, je aktom, ktorý má záväzné právne účinky. Konkrétne tvrdí, že znenie článku 9 tretieho odseku protokolu č. 7 znamená, že Parlament má nielen právo zbaviť jedného zo svojich poslancov imunity, ale že má aj právo túto imunitu chrániť, t. j. rozhodnúť, či trestné stíhanie vedené proti poslancovi Európskeho parlamentu porušuje imunity stanovené v článku 9 tohto protokolu, pričom takéto rozhodnutie má pre súdne orgány členských štátov záväzné právne účinky.

15 Treba pripomenúť ustálenú judikatúru, podľa ktorej sa za napadnuteľné akty v zmysle článku 263 ZFEÚ považujú všetky opatrenia, bez ohľadu na ich formu, vyvolávajúce záväzné právne účinky spôsobilé ovplyvniť záujmy žalobcu tým, že podstatným spôsobom zmenia jeho právne postavenie (rozsudky z 11. novembra 1981, IBM/Komisia, 60/81, EU:C:1981:264, bod 9, a z 26. januára 2010, Internationaler Hilfsfonds/Komisia, C-362/08 P, EU:C:2010:40, bod 51). Naopak všetky akty Európskej únie, ktoré nemajú záväzné právne účinky, nepodliehajú súdnemu preskúmaniu podľa článku 263 ZFEÚ (pozri rozsudok z 15. júla 2021, FBF, C-911/19, EU:C:2021:599, bod 37 a citovanú judikatúru).

16 Na účely stanovenia toho, či napadnutý akt vyvoláva záväzné právne účinky, treba vychádzať z podstaty tohto aktu a posúdiť tieto účinky vzhľadom na objektívne kritériá, ako je obsah uvedeného aktu, a prípadne zohľadniť kontext, v ktorom bol daný akt prijatý, ako aj právomoci inštitúcie, ktorá je jeho autorom (pozri rozsudok z 20. februára 2018, Belgicko/Komisia, C-16/16 P, EU:C:2018:79, bod 32 a citovanú judikatúru; rozsudok z 9. júla 2020, Česká republika/Komisia, C-575/18 P, EU:C:2020:530, bod 47).

17 Okrem toho, pokiaľ ide o akt inštitúcie Únie negatívnej povahy, musí sa posudzovať podľa povahy žiadosti, na ktorú odpovedá (rozsudky z 8. marca 1972, Nordgetreide/Komisia, 42/71, EU:C:1972:16, bod 5; z 24. novembra 1992, Buckl a i./Komisia, C-15/91 a C-108/91, EU:C:1992:454, bod 22, a z 9. októbra 2018, Multiconnect/Komisia, T-884/16, neuverejnený, EU:T:2018:665, bod 45). Konkrétne zamietnutie je aktom, ktorý môže byť predmetom žaloby o neplatnosť v zmysle článku 263 ZFEÚ, pokiaľ by akt, ktorý inštitúcia Únie odmietne prijať, bolo možné na základe tohto ustanovenia napadnúť. Z toho vyplýva, že zamietnutie zo strany inštitúcie žiadosti, ktorá jej bola adresovaná, nepredstavuje akt, ktorý môže byť predmetom žaloby o neplatnosť, ak táto žiadosť nesmeruje k prijatiu opatrenia so záväznými právnymi účinkami touto inštitúciou (uznesenia z 5. septembra 2012, Farage/Parlament a Buzek, T-564/11, neuverejnené, EU:T:2012:403, bod 27, a z 1. februára 2018, Collins/Parlament, T-919/16, neuverejnené, EU:T:2018:58, bod 19).

18 S cieľom zistiť, či napadnutý akt, ktorým sa odmieta ochrana výsad a imunít žalobkyne, je napadnuteľným aktom v zmysle článku 263 ZFEÚ, je preto potrebné v prejednávanej veci preskúmať, či v tomto prípade mohlo požadované opatrenie vyvolať právne účinky.

19 V tejto súvislosti treba predovšetkým pripomenúť, že podľa článku 5 ods. 1 ZEÚ a článku 13 ods. 2 ZEÚ Parlament koná v medziach právomocí, ktoré sú mu zverené Zmluvami.

20 Ďalej je potrebné pripomenúť, že článok 8 protokolu č. 7 stanovuje, že „členovia… Parlamentu nepodliehajú žiadnej forme vyšetrovania, zadržania alebo súdneho stíhania vo vzťahu k vyjadreným názorom alebo hlasovaniu pri výkone svojich úloh“.

21 V článku 9 protokolu č. 7 sa uvádza:

„Členovia… Parlamentu požívajú v priebehu zasadnutia:

a) na území ich vlastného štátu imunitu priznanú členom ich parlamentu;

b) na území ktoréhokoľvek iného členského štátu imunitu proti zadržaniu a právomoci súdov.

Imunita sa obdobne vzťahuje na členov Parlamentu počas ich cesty z miesta a do miesta jeho zasadnutia.

Imunita sa neuplatní, ak je člen Parlamentu pristihnutý pri páchaní trestného činu, a tiež nezabráni Parlamentu vo výkone jeho práva zbaviť imunity niektorého zo svojich členov.“

22 Parlamentná imunita poslancov Európskeho parlamentu, ako je uvedená v článkoch 8 a 9 protokolu č. 7, zahŕňa dva druhy ochrany, ktoré sú bežne priznávané poslancom parlamentov členských štátov, t. j. imunitu vo vzťahu k vyjadreným názorom a hlasovaniu pri výkone ich

poslaneckých úloh, ako aj nedotknuteľnosť poslancov, čo v zásade zahŕňa aj ich nestíhateľnosť (rozsudky z 21. októbra 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, bod 24, a zo 6. septembra 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, bod 18).

23 V prejednávanej veci bola žalobkyňa, ktorá bola zvolená v inom členskom štáte než Belgicko, zatknutá, vo väzbe a trestne stíhaná v Belgicku. Netvrdí, že toto súdne konanie súviselo s vyjadrenými názormi alebo hlasovaniami pri výkone jej úloh. Za týchto okolností a ako vyplýva z jej písomných vyjadrení, treba preto na ňu hľadieť tak, že sa opiera výlučne o imunitu alebo nedotknuteľnosť podľa článku 9 prvého odseku písm. b) protokolu č. 7. Treba konštatovať, že v prejednávanej veci vnútroštátne súdne orgány nepožiadali, aby bola žalobkyňa zbavená imunity, ale usúdili, že ide o prípad pristihnutia pri páchaní trestného činu.

24 Napokon je potrebné zdôrazniť, že preskúmanie žiadosti o zbavenie imunity a preskúmanie žiadosti o ochranu výsad a imunít sú dve odlišné činnosti.

25 V tomto ohľade sa zbavenie imunity výslovne stanovuje v článku 9 treťom odseku protokolu č. 7, v ktorom sa uvádza, že „imunita… nezabráni… Parlamentu vo výkone jeho práva zbaviť imunity niektorého zo svojich členov“. V tomto ustanovení sa tak priznáva Parlamentu výlučné právo odňať imunitu stanovenú v článku 9 uvedeného protokolu, teda právo zbaviť poslanca Európskeho parlamentu ochrany, ktorú požíva na základe uvedeného ustanovenia. Takéto rozhodnutie predstavuje napadnuteľný akt v zmysle článku 263 ZFEÚ (rozsudok z 15. októbra 2008, Mote/Parlament, T-345/05, EU:T:2008:440, bod 31).

26 Naopak, ochrana výsad a imunít poslanca Európskeho parlamentu týmto Parlamentom nie je výslovne stanovená v protokole č. 7, ale len v článkoch 7 a 9 rokovacieho poriadku.

27 Po prvé treba v tejto súvislosti pripomenúť, že pokiaľ ide o imunitu stanovenú v článku 8 protokolu č. 7, už sa rozhodlo, že rozhodnutie Parlamentu chrániť takúto imunitu predstavuje stanovisko, ktoré nie je pre vnútroštátne súdne orgány záväzné (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. októbra 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, bod 39, a zo 6. septembra 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, bod 39). Súdny dvor, aby dospel k tomuto záveru, najmä konštatoval, že v protokole č. 7 nie je stanovená právomoc Parlamentu overiť, či v prípade súdneho konania voči poslancovi Európskeho parlamentu vo vzťahu k vyjadreným názorom a hlasovaniu sú splnené predpoklady na uplatnenie imunity podľa článku 8 uvedeného protokolu, a že takáto právomoc nemôže vyplývať z ustanovení rokovacieho poriadku, ktorý je aktom týkajúcim sa vnútornej organizácie, v ktorom sa nemôžu Parlamentu poskytovať právomoci, ktoré mu nie sú výslovne priznané normatívnym právnym aktom, v tomto prípade protokolom č. 7 (rozsudok z 21. októbra 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, body 32 a 38).

28 Po druhé, pokiaľ ide o imunitu stanovenú v článku 9 protokolu č. 7, treba rozlišovať medzi dvoma situáciami.

29 Na jednej strane právomoc Parlamentu chrániť imunitu môže prípadne vyplývať z článku 9 prvého odseku písm. a) protokolu č. 7, keďže z tohto ustanovenia vyplýva, že rozsah a pôsobnosť imunity, ktorú požívajú poslanci Európskeho parlamentu na území svojho štátu, inak povedané vecný obsah tejto imunity, určujú rôzne vnútroštátne právne predpisy, na ktoré sa odkazuje. Tento odkaz na vnútroštátne právo znamená, že v prípade, že sa v práve členského štátu stanovuje postup ochrany imunity poslancov národného parlamentu, ktorý mu umožňuje podať podnet súdnym alebo policajným orgánom, najmä požadovať zastavenie trestného stíhania voči jednému

z jeho členov, budú Parlamentu priznané rovnaké právomoci vo vzťahu k poslancom Európskeho parlamentu zvoleným za tento štát (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2010, Gollnisch/Parlament, T-42/06, EU:T:2010:102, body 105 a 115).

30 Na druhej strane v článku 9 prvom odseku písm. b) protokolu č. 7 sa naopak na vnútroštátne právo neodkazuje, a preto ho nemožno použiť ako základ pre právomoc Parlamentu chrániť imunitu poslanca Európskeho parlamentu.

31 Okrem toho nemožno tvrdiť, že samotný článok 9 tretí odsek protokolu č. 7 predstavuje základ právomoci Parlamentu chrániť imunitu poslanca Európskeho parlamentu. V tejto súvislosti Všeobecný súd už rozhodol, že výlučné právo odňať imunitu stanovenú v uvedenom ustanovení nemožno vykladať tak, že sa ním Parlamentu priznáva výlučná právomoc záväzne rozhodnúť o tom, či poslanec Európskeho parlamentu požíva alebo nepožíva imunitu stanovenú v článku 9 protokolu č. 7 v súvislosti so skutkami, ktoré sú mu vytýkané (rozsudok z 5. júla 2023, Puigdemont i Casamajó a Comín i Oliveres/Parlament, T-115/20, EU:T:2023:372, bod 65).

32 Negatívnou formuláciou v článku 9 treťom odseku protokolu č. 7 (pozri bod 21 vyššie) sa stanovujú len dve obmedzenia imunity alebo nedotknuteľnosti podľa článku 9 tohto protokolu. Na jednej strane sa na túto imunitu nemožno odvolávať v prípadoch pristihnutia pri páchaní trestného činu. Z toho nevyhnutne vyplýva, že v prípadoch pristihnutia pri páchaní trestného činu možno túto imunitu chrániť ešte menej. Na druhej strane tá istá imunita nemôže brániť Parlamentu v uplatnení jeho práva odňať ju.

33 Žalobkyňa sa však odvoláva na potrebný účinok článku 9 protokolu č. 7.

34 V tomto smere treba pripomenúť, že široký výklad ustanovenia práva Únie s cieľom zachovať jeho potrebný účinok nemôže viesť k tomu, že sa nebude brať do úvahy rozdelenie právomocí medzi Úniou a jej členskými štátmi, ktoré je zakotvené v Zmluvách. Tak by to však bolo, ak by sa z článku 9 tretieho odseku protokolu č. 7 vyvodilo, že Parlament má výlučnú právomoc záväzne určiť, či súdne konanie vedené proti poslancovi Európskeho parlamentu spochybňuje jeho imunitu, alebo nie, zatiaľ čo túto právomoc majú spravidla predovšetkým orgány, ktoré vedú súdne konanie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2023, Puigdemont i Casamajó a Comín i Oliveres/Parlament, T-115/20, EU:T:2023:372, body 66 a 68). To isté *a fortiori* platí, pokiaľ ide o určenie toho, či boli alebo neboli splnené podmienky pre pristihnutie pri páchaní trestného činu, keďže táto osobitná právomoc patrí výlučne orgánom, ktoré vedú súdne konanie.

35 Treba totiž poznamenať, že vo všeobecnosti, ak orgány, ktoré vedú súdne konanie, zistia, že na skutky, ktoré sú poslancovi Európskeho parlamentu vytýkané, sa vzťahuje imunita stanovená v článku 9 protokolu č. 7, sú povinné, ak chcú pokračovať v danom konaní, požiadať Parlament o zbavenie tejto imunity. Navyše v článku 9 treťom odseku protokolu č. 7 sa upravuje aj osobitná situácia týkajúca sa pristihnutia pri páchaní trestného činu, v ktorej uvedené orgány nie sú povinné požiadať Parlament o zbavenie imunity, pretože v takomto prípade sa na imunitu ani nemožno odvolávať. Preskúmanie splnenia podmienok umožňujúcich konštatovanie situácie pristihnutia pri páchaní trestného činu tak patrí do výlučnej právomoci uvedených orgánov, a preto nezávisí od názoru Parlamentu.

36 Opačný výklad, ktorý uvádza žalobkyňa, by znamenal, že Parlament by mal právomoc rozhodnúť, či súdne konanie vedené proti poslancovi Európskeho parlamentu spochybňuje alebo nespochybňuje jeho imunitu vo všetkých prípadoch trestných činov spáchaných poslancami Európskeho parlamentu bez výnimky, vrátane prípadov pristihnutia pri páchaní trestného činu, v dôsledku čoho by prvá časť článku 9 tretieho odseku protokolu č. 7 stratila svoj potrebný účinok.

37 V dôsledku toho treba konštatovať, že ustanovenia článku 9 prvého odseku písm. b) protokolu č. 7, a to ani v spojení s ustanoveniami článku 9 tretieho odseku tohto protokolu, nepriznávajú Parlamentu nijakú právomoc prijať rozhodnutie o ochrane výsad a imunít, v dôsledku čoho v takomto prípade, a najmä v prípadoch pristihnutia pri páchaní trestného činu, nemôže mať rozhodnutie o ochrane výsad a imunít prijaté na základe rokovacieho poriadku záväzné účinky voči tretím stranám. Za týchto okolností napadnutý akt, ktorým sa odmieta ochrana výsad a imunít žalobkyne, nepredstavuje ani akt, ktorý by mal záväzné právne účinky.

38 Z uvedeného vyplýva, že napadnutý akt nemožno napadnúť žalobou o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ. Námietke neprípustnosti vznesenej Parlamentom preto treba vyhovieť, v dôsledku čoho treba žalobu zamietnuť ako neprípustná bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či má žalobkyňa stále záujem na dosiahnutí zrušenia napadnutého aktu.

O trovách

39 Na základe článku 134 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

40 Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je opodstatnené uložiť jej povinnosť znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Parlamentu, v súlade s jeho návrhmi.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (siedma komora)

nariadil:

1. **Žaloba sa zamieta.**

2. **EC znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskemu parlamentu.**

V Luxemburgu 5. mája 2025

Tajomník
V. Di Bucci

Predsedníčka
K. Kowalik-Bańczyk